USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: **I. S.,** zast. Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 8. 2020, č. j. OAM-450/ZA-ZA11-ZA17-R2-2018, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 23. 5. 2022, č. j. 33 Az 53/2020–32,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 8. 2020, č. j. OAM-450/ZA-ZA11-ZA17-R2-2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“), nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v rozhodném znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Toto rozhodnutí napadl žalobce u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) žalobou, jíž se domáhal jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Namítal, že žalovaný se sice zaměřil na hodnocení politické situace v Turecku a postavení členů a sympatizantů strany X, avšak nebyly shromážděny podklady pro jednoznačný závěr o tom, jaká újma mu hrozí v případě návratu do země původu. Poukázal na vývoj v oblasti turecko-syrské hranice začátkem roku 2020.

[3] Krajský soud rozsudkem ze dne 23. 5. 2022, č. j. 33 Az 53/2020–32 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl. Předeslal, že napadené rozhodnutí je v pořadí druhým v této věci; předcházející ze dne 21. 8. 2018, č. j. OAM-450/ZA-ZA11-ZA17-2018, zrušil soud rozsudkem ze dne 29. 11. 2019, č. j. 33 Az 23/2018-37. V něm žalovaného zavázal, aby vzhledem ke změně bezpečnostní situace na turecko-syrských

hranicích v roce 2019 provedl nové hodnocení situace v zemi žalobcova původu; dále měl vyhodnotit, jaký efekt má tato změna na postavení kurdského etnika. Soud naznal, že žalovaný vyslovený závazný právní názor respektoval, neboť v dalším řízení shromáždil nové relevantní a k datu vydání napadeného rozhodnutí aktuální zprávy o situaci v Turecku a opětovně vyhodnotil azylový příběh žalobce. Napadené rozhodnutí krajský soud shledal přezkoumatelným. Poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) k žadatelům o mezinárodní ochranu kurdského etnika vydanou až po turecké invazi do Sýrie (usnesení ze dne 25. 8. 2020, č. j. 3 Azs 350/2019-78, ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018-28, ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018-46). Konstatoval, že žalovaný vycházel z dostatečně zdůvodněného závěru, že žalobce je schopen (případně) vnitřně přesídlit, neboť je mladý a zdravý muž, přičemž z ničeho není zjevné, proč by nebyl schopen se integrovat ve své domovině v jiném prostředí, najít si tam práci a bydlení. Soud aproboval též závěr, že riziko vážné újmy hrozící žalobci při jeho návratu do vlasti je zcela nepravděpodobné; nebyl totiž nijak politicky exponovaný (např. představitel kurdské samosprávy či aktivní odpůrce režimu prezidenta Erdoğana), toliko „sympatizoval“ se stranou X. Navíc není dezertérem ani odpíračem vojenské služby. Jeho obavy pramenily pouze z nepřímých zkušeností, že někteří jeho známí Kurdové byli vyslýcháni; mohlo se však jednat o případy politicky aktivních osob, příp. dokonce příslušníky či sympatizanty X(ozbrojené politické síly). Sám žalobce ovšem přímou negativní zkušenost s tureckým režimem neměl; riziko své vážné újmy fakticky spojuje pouze se svou kurdskou etnicitou. Soud nepřisvědčil ani namítaným rozporům mezi zprávou *MZV ČR* a *MZV Nizozemí*. Připustil informace o tom, že Kurdové spojovaní s radikálními politickými uskupeními čelí tvrdým postihům a represím ze strany státní správy a také, že někteří aktivní účastníci nezdařeného vojenského puče se mohli dostat do potíží. Zdůraznil však, že X je legální tureckou politickou stranou. Žalobce by se nadto nevracel do oblasti zasažené následky turecko-syrského konfliktu, který se odehrává převážně na jižní straně turecké hranice v severozápadní a severní Sýrii (Afrín, Aleppo, Rojava). Krajský soud zároveň uvedl, že se před vydáním napadeného rozsudku seznámil s toho času nejnovější zprávou o zemi původu (*EASO – Syria – Security situation, July 2021*), z níž vyplývá, že situace v oblasti je poměrně stabilizovaná a za poslední dobu se neudály žádné podstatné změny. Konflikt probíhá na území severního syrského pohraničí a žalobce se mu může vyhnout tím, že se do této oblasti nenavrátí; nejedná se totiž v žádném případě o konflikt celoplošného charakteru. Soud se neztotožnil ani s názorem žalobce, že cílem angažmá tureckých jednotek v tomto konfliktu je likvidace kurdského civilního obyvatelstva na turecké straně hranice.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, ve které jej navrhl zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Kasační stížnost obsahuje doslovné zopakování žaloby (všech jejích odst. [1] – [8]). Nadto stěžovatel zdůrazňuje, že přístup tureckých státních orgánů ke kurdské menšině je nadále nepřátelský; poukazuje též na výroky tamější vlády podmiňující podporu vstupu skandinávských zemí do NATO změnou jejich postoje ke kurdské menšině na jejich území, dále vydáváním osob stojících v opozici proti tureckému režimu, případně podporujících kurdské milice. Stěžovatel také namítá, že krajský soud se zcela ztotožnil s hodnocením skutkového stavu věci žalovaným, přičemž (zcela obecně) tvrdí, že se přesvědčivě nevypořádal s jím prezentovanými námitkami.

[5] V doplnění kasační stížnosti stěžovatel připomíná čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, dle nějž má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence; ochrana práv obyvatelů Turecka je však činěna diskriminačním způsobem, neboť etnickým Kurdům je poskytována mnohem slabší než Turkům. Dále stěžovatel odkazuje na usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. 6. 2022, o zprávě Komise o Turecku za rok 2021, jehož body [23] a [30] cituje. Uvádí, že ačkoliv není členem politické strany X, lze v Turecku vypozorovat zcela jasnou „náladu" ve vztahu ke všem kurdským příslušníkům, přičemž je evidentní, že rovnost v právech není zaručena bez rozdílu. Žalovanému vytýká nereflektování snahy vlády zrušit veškeré prokurdské strany v Turecku; dochází přitom také k omezování na svobodě a lidských práv představitelů těchto politických stran a jejich zastánců.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že s námitkami nesouhlasí, neboť neprokazují, že porušil správní řád či zákon o azylu. Odkaz na usnesení Evropského parlamentu dle něj nezpochybňuje věcnou správnost ani zákonnost závěrů vyslovených v napadeném rozhodnutí či rozsudku; přestože jde o kritický apel vůči Turecku, jsou to právě individuální okolnosti každého případu, které při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu nelze ztratit ze zřetele. Žalovaný je přesvědčen, že na základě dostatečně aktuálních podkladů řádně zjistil skutkový stav věci; neseznal přesto žádné relevantní důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Navrhl, aby kasační stížnost byla odmítnuta pro nepřijatelnost, příp. zamítnuta.

[7] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS") se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je přípustná ve smyslu § 102 s. ř. s., stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížností dle § 106 s. ř. s.

[8] Před zahájením meritorního přezkumu se však musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění účinném od 1. 4. 2021 (dále jen „s. ř. s."), NSS odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Kasační soud se vymezením pojmu *„podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele"* již zabýval při výkladu § 104a s. ř. s. ve znění účinném od 13. 10. 2015 do 31. 3. 2021 (srov. usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39).

[9] Při rozhodování o (ne)přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod [52]), jež pramení ze závěrů usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly judikaturou NSS řešeny, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) je dána potřeba učinit judikaturní odklon, 4) v napadeném rozsudku bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní

judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Nejvyšší správní soud předně poukazuje na to, že stěžovatel v kasační stížnosti sám nepředestřel žádné důvody týkající se její přijatelnosti. Zdejší soud je přitom neshledal ani z kontextu tvrzení stěžovatele ve spojení s obsahem soudního a správního spisu.

[12] V prvé řadě je třeba podotknout, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany je klíčovou povinností žadatele uvést relevantní důvody, pro které o udělení mezinárodní ochrany žádá, neboť právě on je primárním zdrojem informací, z nichž se při pohovoru v následujících fázích řízení vychází; nelze po správním orgánu požadovat, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany, které žadatel neuplatnil (srov. rozsudek NSS ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003-41). Stěžovatel v projednávané věci akcentuje především obecnou situaci všech Kurdů v Turecku, zmiňuje „negativní náladu" vůči této etnické skupině ve většinové společnosti a zároveň poukazuje na útlak představitelů prokurdské politické strany X. Sám však uvádí, že nebyl členem žádné politické strany ani nebyl jinak politicky aktivní; nikdy vůči němu osobně žádným systematickým způsobem nezakročily vládní orgány (krom jediného jím tvrzeného excesu místního policisty) a ani nenamítá, že by mu státní aparát země původu odmítl zajistit potřebnou ochranu (byť zpochybňuje rovnost při jejím poskytování).

[13] Toliko samotná kurdská národnost u osoby státní příslušnosti Turecké republiky však není bez dalšího důvodem pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. NSS se již dříve problematikou Kurdů v Turecku zabýval a dospěl k závěru, že obavy z pronásledování jsou namístě zejména u politicky činných osob nebo osob zapojených do neúspěšného státního převratu. Odmítl kasační stížnosti založené na námitce nesprávného posouzení otázky pronásledování kurdské menšiny v Turecku např. v usnesení ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018–28, ze dne 17. 1. 2019, č. j. 5 Azs 106/2018-30, ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018–46, ze dne 7. 11. 2019, č. j. 2 Azs 75/2019–46, ze dne 30. 4. 2020, č. j. 7 Azs 127/2019–54, ze dne 15. 1. 2020, č. j. 1 Azs 358/2019–42, ze dne 17. 12. 2020, č. j. 5 Azs 86/2020–34, či ze dne 14. 12. 2022, č. j. 2 Azs 48/2022-35; podrobně se pak touto problematikou zabýval např. v rozsudcích ze dne 11. 9. 2012, č. j. 4 Azs 34/2011-154, ze dne 10. 12. 2015, č. j. 9 Azs 250/2015–23, či ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020–27. Již dříve uvedl, že se „*zabýval také postavením kurdské menšiny v Turecku, přičemž v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dospěl k závěru, že obtíže spojené s příslušností k této etnické skupině nedosahují intenzity pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) či b) zákona o azylu, případně vážné újmy podle § 14a odst. 2 téhož zákona.* (...) *obavy z pronásledování by mohly být namístě zejména u politicky aktivně činných osob, resp. osob zapojených do neúspěšného státního převratu, takové skutečnosti však stěžovatel neuvedl*" (srov. usnesení NSS ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018–28). Dále NSS taktéž naznal, že „*nelze stěžovateli přisvědčit, že by kurdští příslušníci v Turecku byli na celém území státu tak běžně a závažně pronásledováni, že by tato skutečnost zakládala důvod pro udělení mezinárodní ochrany*" (srov. usnesení NSS ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 352/2018–46). Nejvyšší správní soud se již vypořádal také s námitkou týkající se vývoje situace v Turecku

po roce 2019, když zhodnotil tureckou vojenskou operaci „Pramen míru“ spočívající ve vpádu ozbrojených sil Turecka do severní Sýrie, která je pod kontrolou kurdských milic, že *„tento ozbrojený konflikt je lokalizován výhradně na konkrétním území (část hranice se Sýrií), které již žalovaný s krajským soudem dříve hodnotili jako bezpečnostně problematické; nelze však bez dalšího říci, že se jedná o vnitřní ozbrojený konflikt či válečný stav na celém území Turecka“* (srov. usnesení NSS ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 359/2019–50, či ze dne 17. 9. 2020, č. j. 6 Azs 203/2020–28). V usnesení ze dne 25. 8. 2020, č. j. 3 Azs 350/2019–78, NSS shrnul, že *„obtíže spojené s příslušností k této etnické skupině nedosahují intenzity pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) či b) zákona o azylu, případně vážné újmy podle § 14a odst. 2 téhož zákona“*.

[14] Pokud stěžovatel namítá, že krajský soud aproboval žalovaným nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že otázkou zjišťování skutkového stavu v řízení o mezinárodní ochraně se judikatura zdejšího soudu opakovaně zabývala (srov. např. rozhodnutí NSS ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003-48, ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004-63, ze dne 25. 10. 2004, č. j. 5 Azs 162/2004-42, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008-67, ze dne 27. 1. 2009, č. j. 2 Azs 91/2008–66). Nejvyšší správní soud konstatuje, že praktická aplikace výše odkazovaných judikaturních závěrů v konkrétním případě stěžovatele nepřesahuje jeho vlastní zájmy, neboť se týká toliko jednotlivé věci.

[15] Krajský soud se v projednávaném případě nedopustil žádného zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele; respektoval judikaturu, od níž se sám Nejvyšší správní soud nehodlá jakkoli odchýlit. Při přezkoumávání skutkového stavu se nedopustil chyb, které by svojí povahou stály proti samotným základním zásadám přezkumného soudního řízení; stejně tak napadený rozsudek nevykazuje žádné nedostatky, které by bylo v rozporu s právem na spravedlivý proces nechat bez povšimnutí, natož pak nedostatky závažné.

[16] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že samotná snaha stěžovatele o legalizaci pobytu nemůže být azylově relevantním důvodem (srov. např. rozsudky NSS ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004-44, ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004-69, ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81, ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, či ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54).

[17] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele; odmítl ji proto podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou. O věci rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, či ze dne 25. 8. 2021, č. j. 1 Azs 119/2021–55). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu

nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rozsah jeho úřední činnosti, a proto ani jemu soud nepřiznal náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. prosince 2022

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu